

ЕУ ПРОЕКТ COMMAND d

“Механизми за давање на команди и извршување за мултисекторски анализи на Nexus податоци за катастрофи

Проект на Механизмот на Унијата за цивилна заштита

ТЕХНИЧКИ ПРЕГЛЕД/ПРОЦЕНКА НА ПОТРЕБИТЕ ВО СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

Funded by the
European Union

1. **ВОВЕД**

COMMAND d е проект креиран да им помогне на оперативни командните центри да бидат подготвени за справување со катастрофи на локално ниво. Резултатите од проектот ќе го олеснат и забрзаат приемот на податоци, ГИС-анализа/симулација за развојот на настаните и пренесување на податоците во ситуација на итност. Во рамките на проектот ќе се воспостават стандардни оперативни процедури во кризни ситуации, што ќе ја зголеми подготвеноста и ќе им овозможи на сите учесници во проектот да се поврзат преку заедничка ИТ платформа.

Цел на проектот

Да развие систем, односно ИТ Платформа која ќе има можност да ги собира, анализира и разменува сите релевантни податоци за успешна подготвеност при катастрофи и итни слушаи на локално ниво. Податоците ќе се собираат во заеднички ИТ субјект на ниво на сите партнери од центрите на 112, противпожарни служби, итната медицинска помош, агенции за вода и други извори.

Партнери во проектот:

Координатор: Загребачка жупанија, Хрватска.

Партнери: Општина Тирана - Албанија, Град Тузла – Босна и Херцеговина, Град Скопје – Република Северна Македонија и Град Подгорица – Црна Гора.

1. ЗАКОНОДАВНА И ПЛАНСКА РАМКА

а) Вовед

Природните непогоди, ризиците и опасностите од современите технологии и глобалните климатски промени, сè почесто предизвикуваат големи последици по луѓето и животната средина, зафаќајќи простори на повеќе држави, па и континенти. Следствено на тоа, во справувањето со последиците од нив, државите станаа меѓусебно зависни за преземање на заеднички координиран одговор. Од тие причини државите во светот се определија за нов пристап во заштитата и спасувањето, во кој партнерството за градење на посигурен свет базиран на заеднички интерес и споделувањето на одговорноста кон спасување на човечки животи, преку трансфер на технологија и размена на информации и заеднички пристап во активностите на превенција и намалувањето на последиците е приоритет на секоја влада. Владата на Република С. Македонија безрезервно ги поддржа и се приклучи на овие светски процеси.

Заштитата и спасувањето на луѓето, животната средина, материјалните добра, природните богатства, животинскиот и растителниот свет и културното наследство од природни непогоди и други несреќи во мир, вонредна и воена состојба, во Република Македонија се уредени со Законот за заштита и спасување и тоа како единствен систем за заштита и спасување.

Системот за заштита и спасување е поврзан процес на последователни и меѓусебно поврзани активности и тоа: превенција, намалување на последиците, подготвеност, одговор и закрепнување, кои се соодветно обработени и застапени во сите сегменти и фази на планирање и одговор на локално, национално, регионално и меѓународно ниво.

Вложувањето во превенцијата и подготвеноста, повеќекратно ги намалуваат последиците и средствата потребни за одговор и закрепнување.

Funded by the
European Union

Град Скопје

Град Скопје — главен и најголем град во Македонија, воедно претставува и административен, политички, стопански, културен, образовен и научен центар. Се наоѓа во северниот дел на државата, а во средишниот дел на Балканскиот Полуостров распространет на бреговите на реката Вардар.

Градот Скопје се наоѓа на $21^{\circ} 26'$ географска должина и 42° северна географска ширина. Надморската височина во центарот на градот изнесува 240м. Се простира на 1.818 km^2 во широчина 9км (Водно-Радишани) и во должина 23км (Драчево - Ѓорче Петров). Градското подрачје зафаќа површина од 225 km^2 .

Во градот Скопје има 10 општини: Аеродром, Бутел, Гази Баба, Ѓорче Петров, Карпош, Кисела Вода, Сарај, Центар, Чаир и Шуто Оризари. Според бројот на жители, најголема општина е Аеродром со 98.382 жители, а најмала е Шуто Оризари со 17.357 жители. Според површината, најголема општина во градот Скопје е Сарај со 229 km^2 , а најмала е Чаир со $3,5 \text{ km}^2$.

Photo 1: Skopje region

За разлика од сите останати единици на локалната самоуправа во Република С. Македонија, градот Скопје се протега на подрачјата на кои се протегаат општините на Град Скопје.

Подрачјето на градот Скопје, го сочинуваат подрачјата на општините:

- Аеродром
- Бутел
- Гази Баба
- Ѓорче Петров
- Карпош
- Кисела Вода
- Сарај
- Центар

Funded by the
European Union

- Чаир и
- Шуто Оризари

Во границите утврдени со Законот за градот Скопје (Сл.весник на РМ бр. 55/04). Соодносот меѓу градот и општините во Град Скопје е дефиниран со Законот за градот Скопје. Законот точно ги дефинира подрачјата и границите на сите општини во градот.

Климатски карактеристики

Географската положба и орографските особености се главни модификатори на климата во Скопје. Градот Скопје припаѓа на подрачје што е под влијание на континентално средоземна клима. Тука се судираат влијанијата на континенталната клима од север и на медитеранската клима од југ. Основни карактеристики на ова подрачје се остри и влажни зими и суви и жешки лета, кои се одликуваат со големо годишно колебање на апсолутните екстремни температури и зголемено годишно колебање на средните месечни температури. Просечната годишна температура на воздухот изнесува 12,7C, просечната годишна максимална температура 18,2C, а минималната 6C. Најстуден месец е јануари со просечна температура од 0,8C, нешто потопол е декември, а уште потопол е февруари со 3,2C. Во сите три земски месеци средната минимална температура е под нулата (декември -1,9C, февруари 3,7C). Најтопли месеци се јули (24,3C) и август (23,7C), а највисоката максимална температура од 43,4C е регистрирана на 24.07.2007 година. Температури на воздухот над 40C има во месец јули и август, над 35C во периодот од јуни до септември, а над 30C од март до октомври.

Ветрови

Во Скопската Котлина најзачестени се насоките на ветровите од северен, северо – источен правец и ветровите од југо – источен правец. Но, орографските услови имаат големо влијание на правците на ветровите. Во отворениот источен дел на Скопската Котлина, режимот на ветровите доста се разликува од градскиот дел на котлината. Ветровите од северниот правец се најзастапени и истите се движат со просечна брзина од 3,9 m/s. Најинтензивно е во месецот јули со просечна брзина од 4,6 m/s, а најслаб е во месец мај со просечна брзина од 1,8 m/s. Втор по зачестеност е ветерот од северно – источниот правец со просечна брзина од 3,3 m/s. Застапен е во сите месеци во годината, но најзачестен е во месецот март со средна месечна брзина од 3,1 m/s. Најмалку го има во месеците октомври и ноември и доколку го има се движи

со средна брзина од 3,3 m/s. Трет по зачестеност во овој дел од котлината е југо – источниот ветер кој има средна годишна брзина од 3,3 m/s до 3,5 m/s. Само во месеците јули, август и септември е со средна брзина од 2,2 m/s. За режимот на ветровите во Скопската Котлина може да се заклучи следното:

- Источниот дел од котлината е доста ветровит, многу повеќе од градскиот дел. Преовладуваат ветрови од северен и северо – источен правец чија зачестеност е поизразена во летниот период, донесувајќи топол и сув континентален воздух, кој го зголемува испарувањето од почвата и од вегетацијата во котлината.
- Долг студен период условува долга грејна сезона (6 месеци) со што расте оптоварувањето со атмосферското загадување, а во периодот ноември - јануари има стагнација на воздушните маси и температурни инверзии кои го зголемуваат атмосферското загадување.

Сончево, облачност и магливост

Просечната годишна сума на осончување во часови изнесува 2114,0 часови на мерното место Стар Аеродром и 2.083,9 часови на мерното место Аеродром Петровец. Најосончени се летните месеци јули и август со 317,6 односно 308,4 часови. Во декември и јануари има 57,0 односно 65,0 часови просечно месечно осончување. Годишните суми на осончување варираат од 1.904,2 часа (1951 г.) до 2.295,8 часа (1961г.). Измерената просечна средна дневна вредност на енергија на сончевото зрачење на хоризонтална површина изнесува 4.000 Wh/m². Просечната годишна сума на врнежи изнесува 515 mm. Просечните месечни варијации на врнежите достигнуваат максимална вредност во мај и ноември/декември, додека најниските се во јануари/февруари и август. Сушниот период трае од јули до септември, често со континуирано траење повеќе од 60 дена. Појавата на интензивни врнежи е честа во котлината, посебно за време на по топлиот период од годината. Највлажна година е 2014 со вкупно годишно количество врнежи од 782,9 mm, додека најсушната година е 2000 година со 296,4 mm. Количеството врнежи е мало за време на потоплиот период во годината (вегетациски период), кога потрошувачката за вода за секторите идентификувани како главни потрошувачи е највисока. Според индексот на суша предложен од De Martonne, поголемиот процент од годините може да се класифицира дека имаат карактеристики на сува и полу сува клима. Исто така, од големо значење е и намалувањето на трендот на годишните вредности на индексот De Martonne, што го презентира трендот на зголемувањето на сушноста во регионот. Просечната годишна влажност на воздухот во Скопје-Петровец изнесува 70%, додека во Скопје-Зајчев Рид 68%. Во месеците ноември, декември и јануари средната месечна повеќегодишна

Funded by the
European Union

вредност на влажноста на воздухот е иста во цела Скопска Котлина, додека во другите месеци во текот на годината просечната релативна влажност на воздухот е за 1% до 3% помала во Скопје-Зајчев Рид во споредба со Скопје-Петровец. Постои определена разлика на релативната влажност на воздухот помеѓу градската урбана средина на Скопје и неговата околина. Тоа е особено изразено во текот на летните месеци кога постои видна разлика во урбаната средина и не урбаното подрачје, како и нивното влијание врз влажноста на воздухот. Скопската Котлина е специфично подрачје со појава на магли и температурни инверзии. При такви временски состојби се зголемува загаденоста на воздухот. Најголем број на денови со магли во годината е забележан на локалитетот Стар Аеродром и изнесува 81 ден, што е многу повеќе во споредба со другите локалитети во Скопската Котлина (Петровец 29, Трубареве 32, Драчево 18 дена). Во декември најчесто има појава на магла, просечно по 18 дена, што претставува повеќе од половината од месецот. Слична е ситуацијата и со јануари, кога магла има по 16 дена и ноември по 14 дена. Скопската Котлина е многу сончева – вкупната вредност на сончевиот сјај изнесува 2.136 часа. Просечен број на ведри денови во текот на годината има 86, облачни денови 184, а тмурни денови 95. Релативната влажност на воздухот изнесува 70%.

Врнежи

Врнежите се нерамномерно распределени во текот на годината (месечно и сезонски). Најобилните врнежи се јавуваат во мај и октомври. Најмалите вредности се регистрирани во февруари и јули. Просечната годишна сума на врнежи (1951-2010) се движи од 497,5 mm во рамничарското дел до околу 700 mm на највисоките делови на Водно и ниските падини на СЦГ. За време на топлиот период во годината, има појава на краткотрајни интензивни (поројни) врнежи како што беше и во август 2016 кога предизвика катастрофа. Сушите се исто така карактеристични, при што неколку пати се измерени вредности и под 400 mm, со екстреми во 2000 (297,7 mm).

Демографски карактеристики

Според пописот на население и на домаќинства од 2002 година во градот Скопје живееле 506.926 жители од кои 249.689 (49,2 %) биле мажи и 257.237 (50,8 %) биле жени. Согласно податоците од Пописот во 2002, Скопскиот регион има вкупно население од 571.040 жители и според критериумите за младо население на возраст од 0-19 год. (учество од околу 27,9%) и за старо население над 65 год.(учество од 14,7%), и според утврдената просечна старост на населението од 36 години, се наоѓа во стадиум на демографско стареење. Густината на население изнесува 337,8 жители

Funded by the
European Union

на км² и е најгусто населен регион во државата. Во Град Скопје има вкупно 146.566 домаќинства, со просечно 3.09 членови во едно домаќинство и вкупно 163.745 индивидуални станбени единици.

b) Законодавство

Системот за цивилна заштита во Република С. Македонија како и активностите на учесниците во системот за цивилна заштита се утврдени со повеќе законски и подзаконски акти, и тоа:

- Устав на Република С. Македонија (член број 125,126,127 и 128)
- Закон за управување со кризи (Службен весник на Република Македонија бр. 29/2005, 36/11, 41/14 and 104/15, 39/16 and 83/18)
- Закон за заштита и спасување (Службен весник на Република Македонија бр. 136)
- Закон за пожарникарството (Службен весник на Република Македонија бр. 168)
- Закон за одбрана (Службен весник на Република Македонија бр.185),
- Закон за шуми (Службен весник на Република Македонија бр. 47/97),
- Национална платформа за намалување на ризици од катастрофи
- Правилник за програмата за оспособување на раководител на акција за гасење на пожар и спасување на луѓе и имот како и составот на комисијата за полагање на стручен испит за раководител на акцијата за гасење на пожар и спасување на луѓе и имот. (Сл.весник на Република Македонија бр. 87/06)
- Правилник за начинот на одредување на местата на кои задолжително треба да се наоѓаат уредите и инсталациите за заштита од пожари, друга противпожарна опрема, средства за гасење на пожар и противпожарни апарати, нивното одржување во исправна состојба, посебно обележување и достапност за употреба. (Сл.весник на Република Македонија бр. 74/06)
- Правилник за формата и содржината на образецот за идентификација на водачот на противпожарната операција, начинот на неговото издавање и начинот на водење евиденција на издадените легитимации (Службен весник на Република Македонија бр. 75/06)
- Правилник за формата на обрасците , начинот на водење на евиденциите на настанатите пожари, експлозии, интервенции за гасење на пожар и други настани. (Сл.весник на Република Македонија бр. 60/06)
- Правилник за содржината и начинот на спроведување на обучувањето за самозаштита во образовните институции. (Сл.весник на Република Македонија

Funded by the
European Union

бр. 48/06)

- Правилник за формациите, чиновите, како и обележјата на чиновите во противпожарните единици. (Сл.весник на Република Македонија бр. 32/06)
- Правилник за правилата за вршење на службата, како и минималните критериуми за сметување, техничка опрема и средства за гасење на пожари со кои треба да располагаат противпожарните единици. (Сл.весник на Република Македонија бр. 19/06)
- Правилник за видот и изгледот на униформата, видот на заштитаната опрема и начинот на проверка и испитување на нејзината исправност. (Сл.весник на Република Македонија бр.141/20)
- Правилник за начинот на спроведување на обуката на сезонските пожарникари. (Сл. весник на Република Македонија бр. 19/06)

с) Плански документи

Во согласност со одредбите од Закон за заштита и спасување, во градот Скопје се во сила следните плански документи:

- Проценка на влијанието на Град Скопје врз елементарни непогоди и други несреќи
- План за заштита и спасување на Град Скопје од елементарни непогоди и други несреќи
- Годишен акциски план за заштита и спасување.

d) Ризици од катастрофи

Поплави

Според карактеристиките на територијата и хидрографијата, подрачјето на Град Скопје е изложено на поплави настанати заради излевање на речните текови, пред се на реката Вардар, како и реките Лепенец, Маркова Река и Треска; поројни водотеци од планината Водно, покачено ниво на подземни води, поплави од високото ниво на вода во атмосферската или канализационата мрежа, како и поплави предизвикани од рушење или прелевање на браните Матка, Света Петка и Козјак. Катастрофалните поплави кои би предизвикале излевање на речните корита се последица на обилни врнежи на целото сливно подрачје на реката Вардар односно кога количеството на врнежи би изнесувало 80-100 мм за време од 24 часа. При појава на големите води и сегашната изграденост на водостопанските заштитни објекти би се поплавиле околу 8,730 хе при $Q = 1200$ м³/сек. Во оваа површина претежно се наоѓаат земјоделско земјиште и дел од градските населби, како и селски населби во рамничарскиот дел.

Со поплава би биле зафатени населбите: Ѓ.Петров,1, населбата Хром, Хром, Центарот на градот Долно Лисиче, Маџари, Хиподром, индустриската зона Гази Баба, с. Огњанци, с. Ржаничино и поголем дел од Скопско Поле. Поплавувањата настанати заради излевање на притоците на реката Вардар ќе бидат од локален карактер и од овие излевања би биле загрозувани помали обработливи земјоделски површини, ливади и необработливо земјиште како и поединечни објекти.

Поројните поплави се следен извор за настанување на опасноста која го загрозува централното градско подрачје. На планината Водно се регистрирани 4 пороји (Мартино Брдо, Муртинец, Кисела Вода и Припор), додека во поширокиот скопскиот регион регистрирани се 134 поројни текови кои се групирани во 7 поројни серии (Водњанска, Маркова река, Зелениковска, Ѓ. Петров, Долен тек на р. Лепенец, Скопска Црна Гора и долниот тек на р. Пчиња). На некои од овие поројни текови, особено на оние што го напаѓаат градското подрачје, извршено е нивно уредување, а на значително поголемиот број поројни текови предстои потреба од нивно уредување. Од поројните поплави од пороите на Водно изложени се деловите од поширокото градско подрачје кои гравитираат кон нив. Поројните поплави очекувано е да добијат на фреквенција, како поради климатските промени и честите силни и краткотрајни поројни врнежи, така

Funded by the
European Union

и поради несоодветното планирање и урбанизирање на населбите, бесправните градби и нередовното и недоволното одржување.

Урбаните поплави во градското подрачје исто така се предизвикани и од вишокот на води во атмосферската или фекалната канализациска мрежа кои како површински навлегуваат поради несоодветното одведување на површинските води, недостатокот на урбано зеленило или недоволниот капацитет на системот. Освен што предизвикува поплавување на градските површини, овие поплави често го прекинуваат и сообраќајот и проодноста низ улиците поради поплавувањето на подпатниците или критичните места.

Поплавите од рушење на брани се со најмала веројатност на настанување, но сепак се дел од профилот на опасноста од поплави.

Со цел за одбрана од поплави Град Скопје уште од седумдесетите години на минатиот век започна со реализација на мерки и работи, како што се регулирање на речните корита низ урбаните средини, особено на реката Вардар низ поширокото подрачје на градот, регулирање на пороите, изградба на канали за одводнување низ Скопското поле, како и пошумување на Водно и останати локации за спречување на ерозии, свлечишта и наноси.

Досега поплавите предизвикале загуба на човечки животи и голема штета на објекти - станбени куќи, згради, инфраструктура - патишта, улици, мостови, пропусти, канализации и на земјоделско земјиште.

Во Табела 1 се прикажани учесниците на мерките за цивилна заштита и спроведувањето на оперативните задачи.

Табела 1. Преглед на задачите за поплавите и одговорните оперативни сили и учесници

Бр.	ЗАДАЧА (МЕРКА ЗА ЦИВИЛНА ЗАШТИТА)	УЧЕСНИЦИ
1.	Организација за спроведување на обврските од Планот за заштита и спасување од кататрофи и несреќи	Кризен штаб на Град Скопје со сите капацитети, по потреба кризен штаб на национално ниво со потребни капацитети од национални институции (пример Дирекција за заштита и спасување, Центар за управување со кризи)
2.	Организација и преглед на обврските на учесниците и оперативните сили на системот за цивилна заштита да бидат вклучени во одбраната од поплави	Дирекција за заштита и спасување, Центар за управување со кризи, Министерство за здравство , Локална самоуправа, Црвен крст
3.	Принципи за заштита на загрозени критични инфраструктурни објекти и обврски на критичните сопственици на инфраструктура	Немаме закон за критична инфраструктура
4.	Организација на други мерки за цивилна заштита во текот на одговор на системот за цивилна заштита при полави (вклучувајќи евакуација и отстранување	Дирекција за заштита и спасување , Центар за управување со кризи , Локална самоуправа, Црвен крст, Трговски друштва со механизација
5.	Регулирање на сообраќај	Министерство за внатрешни работи

Земјотрес

Град Скопје и припаѓа на Вардарската сеизмичка зона, каде епицентралното подрачје е најпогодено од деструктивните земјотресни ефекти, при што магнитудата е од 8 до 9 степени според Меркалиевата скала и длабочина на хипоцентрите од 2 до 12 км. Зоната со 8 степени се наоѓа на страничните делови од скопската котлина, а зоната со 9 степени е лоцирана во средишниот дел.

Со оглед на сеизмичките карактеристики, се очекува градот да биде погоден од идни земјотреси чија јачина не може да се предвиди, но се смета дека повратниот период на земјотресот од 1963 год. е 200 години. Од катастрофални земјотреси би било загрозено населението, објектите и материјалните добра со кои располагаат пред се во урбаниот дел на Градот Скопје. На негова територија се изградени 66.125 згради според Државниот завод за статистика од кои 7,1% или 10,935 се сметаат за амортизирани станови (изградени до 1945 год., односно во периодот 1945-1960 година). Најзагрозено е населението во општина Центар со околу 45.929 жители или 9% од вкупното население на Град Скопје.

Funded by the
European Union

Досега настанале смртни последици од земјотрес и разурнувања на критичната инфраструктура, па се очекува истите ефекти да бидат и во иднина. При настанување на катастрофален земјотрес за очекување е да има и прелевање на ефектите од истиот и предизвикување на последователни опасности, на пр. поплави, пожари, техничко-технолошки несреќи, заразни болести, загадување на водата и почвата и сл. Исто така, како последица би бил и ефектот врз социо-економскиот и одржлив развој.

Земјотреси во минатото

- **518 год.** – Скупи било разурнато и земјотресот бил со јачина од 10/11 степени;
- **1555 год.** – Катастрофален земјотрес;
- **26.07.1963 год.** – 9 степени според Меркалиевата скала, 200,000 погодени граѓани, 1070 жртви (470 мажи, 430 жени и 170 деца), 3,300 повредени. Штета од 15% БОП на бивша Југославија или помеѓу 3 и 5 милијарди УСД. Биле уништени 85% од националното богатство на градот (инфраструктура, индустрија, станбен фонд и сл.)
- **11-14.09.2016 год.** – преку дваесет земјотреси од кој најјакиот 4.1 степени. Повредени 50тина граѓани, штета од 10 милиони УСД.

Во Табела 2 прикажани се учесниците на одговорот и приоритетните задачи при спроведувањето на мерките за цивилна заштита од земјотрес, каде што секоја група носители има одредени задачи и должности и спроведува мерки за цивилна заштита во заштита на загрошено и повредено население, имот и животна средина.

Табела 2. Преглед на задачите за земјотрес и одговорните оперативни сили и учесници

Бр.	ЗАДАЧА (МЕРКА ЗА ЦИВИЛНА ЗАШТИТА)	УЧЕСНИЦИ
1.	Организација за спасување и расчистување, задачи на учесниците и оперативните сили на цивилната заштита кои имаат капацитет за спасување од урнатините на сите нивоа на системот и други информации релевантни за оперативните активности	Центар за управување со кризи, Територијална противпожарна единица, Министерство за здравство, брза помош, специјални единици на Министерство за внатрешни работа, Дирекција за заштита и спасување и Армија на Република на С. Македонија
2.	Организација на заштитата на критичната инфраструктура објекти и соработка со правни лица со цел да обезбедуваат континуитет на нивните активности	Министерство за внатрешни работа, Армија на Република на С. Македонија, Територијална противпожарна единица, локална самоуправа
3.	Противпожарна организација (носители, задачи, надлежности и координација)	Територијална противпожарна единица
4.	Регулирање на сообраќај	Министерство за внатрешни работа

Funded by the
European Union

5.	Организација за давање на медицинска помош и грижа	Министерство за здравство, Брза помош, по потреба и екипи од приватни болници, Црвен крст
6.	Организација на ветеринарната служба	Агенција за храна и ветеринарство
7.	Организација за евакуација	Дирекција за заштита и спасување, Центар за управување со кризи, Министерство за внатрешни работа, Локална самоуправа, Територијална противпожарна единица
8.	Организација за спасување и евакуација на ранливите групи	Министерство за труд и социјална политика
9.	Организација на засолниште	Дирекција за заштита и спасување
10.	Организација на санитарните услови и идентификација на мртви	Државен санитарен и здравствен инспекторат, Институ за јавно здравје Институт за судска медицина по налог на обвинителство
11.	Организација на хигиенско – епидемиолошка заштита	Државен санитарен и здравствен инспекторат, Институт за јавно здравје
12.	Организација за обезбедување на храна и вода за пиење	Црвен крст, Локална власт преку јавни претпријатија за водовод, Дирекција за заштита и спасување
13.	Организирање на јавен информативен центар	Центар за управување со кризи, Национални телевизии и радио
14.	Организација за примање на помош	Црвен крст, Територијална противпожарна единица, Локална самоуправа
15.	Организација за психолошка помош	Министерство за здравство, Министерство за труд и социјална политика

Епидемија и пандемија

На подрачјето на Град Скопје во минатото се случиле епидемии на карантински и други заразни заболувања кај луѓето и животните и постои можност истите да се јават и во наредниот период. и да предизвикаат штети по луѓето и животните. Заразни заболувања кои може да се појават на подрачјето на Град Скопје се: салмонела, дизентерија, ентероколитис, акутен хепатит (А, Б, Ц, Д), менингитис, ангина стрептокока, бруцелоза, туберкулоза, аскарлатина, грип (сезонски, птичји АН1Н1), ХИВ/АИДС и други болести. До 2021 год. редовна појава била епидемијата на сезонски грип, при што бројот на заболени бил секогаш над 1,000. Подрачјето на Град Скопје од месец февруари 2020 година е зафатено со болеста КОВИД-19, предизвикувајќи здравствени, економски, образовни, социјални и други последици по населението,

Funded by the
European Union

стопанските. Одговорно за координација е Министерството за здравство и здравствените установи кои соработуваат на терен со сите субјекти кои имаат надлежности во тие услови.

Во Табела 3 прикажани се учесниците во спроведувањето на мерките за цивилна заштита при епидемии и пандемии.

Табела 3. учесници во спроведување на мерките за цивилна заштита при епидемии и пандемии

Бр.	ЗАДАЧА (МЕРКА ЗА ЦИВИЛНА ЗАШТИТА)	УЧЕСНИЦИ
1.	Организација на превентивни мерки во случај на епидемии и пандемии	Министерство за здравство, Институт за јавно здравје, Ветеринарни станици
2.	Организација за спроведување на мерки за лечење во случај на епидемии и пандемии	Министерство за здравство, Институт за јавно здравје, Министерство за внатрешни работи, Ветеринарни станици
3.	Организација на учеството и вклучувањето на дополнителни оперативни сили и поддржувачи во спроведување на мерките од страна на надлежните служби	Центар за управување со кризи, Дирекција за заштита и спасување, Локална самоуправа
4.	Организација на спроведувањето на санитарните услови со преглед на правните лица кои можат да обезбедат сили и ресурси за санитација	Централна власт, Локална самоуправа
5.	Несреќи во објекти за управување со отпад	Локална самоуправа, Институт за јавно здравје

Пожари

На подрачјето на Град Скопје карактеристични се пожарите на отворено (шумските пожари) и пожарите на објекти. Причините за нивната појава се различни од човечкиот фактор како најприсутен. Досега пожарите не предизвикале значителни штети на клучната инфраструктура или ја нарушиле работата на субјектите, но претставуваат голема закана за шумскиот фонд во регионот. Заради шумските пожари, досега не се регистрирани епидемии на инфекции и болести кај населението, но покрај уништувањето на шумите и незаконската сеча, тоа е и причината за појава на болести кај растенијата: како на пр. Боров четник (*Thaumatococcus ptyocarpa*) и Борова пиларка (*Diprion pini*). Во периодот од 2008 до 2014 година се случиле 8.081 пожари. Од вкупниот број пожари, 4.333 или 53% биле пожари со кои биле зафатени земјоделски површини, шуми, стрништа, диви депонии и слично. Со 3.160 или 39% биле зафатени најразлични објекти, 560 пожари или 7% зафатиле сообраќајни средства, а со 120 односно 1% останати објекти (огревно дрво, сено, сточна храна и сл).

Од вкупната површина со шуми (76.171 ха) доминираат шумите за стопанска намена кои се застапени на 62.993 ха и се опфатени во десет шумско-стопански единици на падините на планините Скопска Црна Гора, Караџица, Жеден и Сува Гора. Со истите стопанисува ЈП „Македонски шуми“-ПШС Караџица - Скопје и во периодот

Funded by the
European Union

2003-2012 год., на тој опфат се случиле 273 пожари на вкупна опожарена површина од 8.264 ха. Најзагрозено на ова подрачје е населението од општините во Град Скопје: Гази баба, Чаир, Бутел, Кисела Вода и Карпош, како и општините Петровец и Илинден со 15.278 индивидуални станбени објекти, и нафтоводот Солун-Скопје до рафинеријата ОКТА. Втора најзастапена категорија шуми се шумите со посебна намена т.е. шумските и ловните резервати (Шумски резерват „Јасен“) на површина од 16.560 ха.

Трета категорија се парк шумите (на планината Водно и шумите во изворишната зона на изворот Рашче). Пожарите на овој простор можат да предизвикаат последици по повеќе објекти и локалитети заштитени како природно наследство, споменици, споменични целини, верски објекти, археолошки локалитети, и критична инфраструктура. Шумските пожари можат да предизвикаат и проблеми во сообраќајот на одделни локални патни правци и куси делници до соседни села, да бидат загрозени делови од железничката пруга, како и да предизвикаат загадување на воздухот и животната средина.

Шумските пожари во повеќе од 90% од случаите се појавуваат во периодот јуни-септември, кога надворешните температури се највисоки и кога човечките активности во нив или покрај нив се најинтензивни. Досега пожарите не предизвикале значителни човечки загуби, значителна штета на клучната инфраструктура и функционирањето на субјектите. Системот на пристапот за намалување на ризици од катастрофи на локално ниво има доволен капацитет за превенција рано предупредување, но слаба опременост.

Шуми под инженерција на Град Скопје – ги одржува, уредува и заштитува ЈП

„Паркови и зеленило“ - Скопје:

- *Парк шума Водно* – 4,573 ха;
- *Карактеристичен пејсаж Гази Баба* – 105 ха;
- *Фрнцуски гробишта* – 7 ха;
- *Зајчев рид* – 5 ха.

Табела 4 ги прикажува учесниците за спроведување на мерките за цивилна заштита при пожари

Табела 4. учесници за спроведување на мерките за цивилна заштита при пожари

Бр.	ЗАДАЧА (МЕРКА ЗА ЦИВИЛНА ЗАШТИТА)	УЧЕСНИЦИ
1.	Изработка на планови за заштита и спасување од пожари; инспекциски надзор; издавање на согласност	Дирекција за заштита и спасување, Град Скопје и

Funded by the
European Union

	за заштита од пожари за изградба на објекти (изградба, реконструкција, легализација, мesteње, опремување, пренамена и сл) на документација за инвестициски проект (елаборати или проект за противпожарна заштита)	Локална самоуправа (општините), шумски стопанства во државна сопственост
2.	Редовно одржување и сервисирање на сите поштенски, телеграфски, телефонски, електрични, вентилациони, гасни, громобрански и други инсталации и уреди, како и оџаци во согласност со пропишаните технички норми и задолжителни стандарди, како и упатствата на производителот, за што мора да има документација	Сопственици на инсталации, овластени сервиси
3.	Погрижете се вработените, според специјално воспоставена програма да се запознаат со опасностите од пожар поврзани со работните места и задачите на кои им се доделени, како и со мерките и средствата за гаснење на пожари, практична употреба на рачни апарати, уреди, опрема и средствата за гаснење на пожари; задолжително е да се провери знаењето на вработените еднаш годишно	Закон за безбедности и здравје при работа, обуки за вработените во локалната администрација и лиценцирани лица
4.	Обврска е со општ акт да се определат мерки поврзани со спроведување и унапредување на заштитата од пожари, да се определи одговорно лице кое е должно да се грижи за спроведување на мерките за заштита од пожари и да се осигура дека лицето е стручно и квалификувано за успешно извржување на задачите поврзани со заштитата од пожар	Дирекција за заштита и спасување го одобрува (елаборат за заштита од пожари и експлозии), уверение за професионален пожарникар спасител
5.	Организација за управување и координација на акциите за гаснење на пожари; употреба на современа опрема и средствата за гаснење на пожари; ангажман на оперативните единици; пружање на прва помош на повредените; евакуација на загрозуени и повредени граѓани; заштита и спасување на животни; заштита на растенија и растителни производи; создавање на услови за брза интервенција при давање на услуга заштита и спасување итн.	Дирекција за заштита и спасување, Територијална противпожарна единица, Локална самоуправа, Брза помош, Министерство за внатрешни работи
6.	Спроведување на проценка на штетите при пожар; врши сеча и отстранување на опожарени дрва, чистење и подготовка на површини за пошумување; изработка на нови планови за пошумување; обезбедување на садници и пошумување.	Комисија за проценка на штети на локално или национално ниво, Локална самоуправа, Македонски шуми

Ерозии и свлечишта

Најерозивни општини во регионот се Сарај ($Z = 0.53$), Ѓорче Петров ($Z = 0.44$), Арачиново ($Z = 0.42$) додека Аеродром, Центар, Чаир и Шуто Оризари се со најниски вредности на коефициентот на ерозија. Во градот Скопје се регистрирани 13 свлечишта, а во другите општини 31. Дел од овие свлечишта се наоѓаат на природни падини, дел на вештачки падини (патишта). Оние на патиштата се уредени со соодветни мерки, додека другите се неуредени. Во Скопскиот регион се делинеирани 5.874 ха ерозивни подрачја (ЕА) и 36.332 ха подрачја загрозуени од ерозија (АЕИ), од нив во градот Скопје: (ЕА = 4.355 ха, АЕИ = 16,026 ха). Општините со најголема "ерозивни подрачја" се Сарај (2.725 ха), Ѓорче Петров (1.109 ха), Петровец (577 ха),

Funded by the
European Union

Студеничани (415 ха), Гази Баба (295 ха) и Сопиште (244 ха). Општини со најголема површина на ризик од ерозија (EA + AEE) во градот Скопје се: Сарај (6.959 ха, вкупно 12% од територијата, Гази Баба - (3.441 ха), Ѓорче Петров (2.851 ха) и Бутел (2.561 ха). Општини со најголема површина на ерозија (EA + AEE) од скопскиот регион се: Чучер Сандево, Студеничани и Петровец.

Во Табела 5 прикажани се учесниците во спроведување на мерките во цивилната заштита при ерозија и свлечишта.

Табела 5. учесниците во спроведување на мерките во цивилната заштита при ерозија и свлечишта

Бр.	ЗАДАЧА (МЕРКА ЗА ЦИВИЛНА ЗАШТИТА)	УЧЕСНИЦИ
1.	Организација за спасување и расчистување, задачи на учесниците и сили за оперативна заштита и спасување кои имаат капацитет за спасување од урнатини на сите нивоа на системот и други податоци од суштинско значење за оперативните активности	Дирекција за заштита и спасување, Центар за управување со кризи, Кризен штаб на локална самоуправа, Министерство за внатрешни работи и АРМ - Специјални единици, Територијална противпожарна единица, Брза помош
2.	Организација на заштита на објектите од критична инфраструктура и соработка со правни лица со цел да се обезбеди континуитет на нивните активности	Министерство за внатрешни работи
3.	Организација за гасење на пожар (носители, задачи, одговорност и координација)	Дирекција за заштита и спасување, Територијална противпожарна единица
4.	Организација за регулирање на сообраќајот	Министерство за внатрешни работи
5.	Организација за давање на медицинска помош и грижа	Министерство за здравство
6.	Организација на ветеринарната служба	Дирекција за храна и ветеринарство
7.	Организација за евакуација	Дирекција за заштита и спасување, Локална самоуправа
8.	Организација за спасување и евакуација на ранливите групи	Министерство за труд и социјала
9.	Организација на засолниште	Дирекција за заштита и спасување

2. ОРГАНИЗАЦИЈА НА СИСТЕМОТ ЗА ЗАШТИТА И СПАСУВАЊЕ НА ЛОКАЛНО НИВО

Мерките и активностите во системот за цивилна заштита во Град Скопје ги спроведуваат следниве оперативни сили:

- Територијална противпожарна единица на Град Скопје,
- Црвен Крст на Град Скопје,
- Сектор за внатрешни работи на Скопје - СВР Скопје,
- Дирекција за заштита и спасување,
- Штаб за заштита и спасување на Град Скопје (Просторни сили на Град Скопје).

Секторот за заштита и спасување

Согласно Одлуката за организација на администрацијата на еден од 20 сектори е Секторот за заштита и спасување поделен во 2 одделенија (2021 година):

- Одделение за заштита и спасување и административна поддршка на Територијална противпожарна единица на Град Скопје
- Територијална противпожарна единица на Град Скопје

Одделение за заштита и спасување и административна поддршка на Територијална противпожарна единица на Град Скопје ги има следниве овласувања на делување:

- изготвува Процена на загрозеност на градот Скопје од природни непогоди и други несреќи и План за заштита и спасување на градот Скопје од природни непогоди и други несреќи;
- подготвува годишна акциона програма за заштита и спасување, која содржи општи нормативни претпоставки за реализирање на Националната стратегија за заштита и спасување;
- ги утврдува обврските на јавните претпријатија, установи и служби основани од Градот Скопје заради отстранување на последиците од настанатите природни непогоди и други несреќи;
- дава предлог за висината на средствата потребни за заштита и спасување од буџетот на Градот Скопје;
- изготвува Предлог одлука за формирање Градски штаб за заштита и спасување;

Funded by the
European Union

- ги координира активностите на јавните претпријатија и установите основани од Градот Скопје во врска со заштитата и спасувањето и ја следи нивната спремност за активирање во случај на природни непогоди и други несреќи;
- предлага мерки и активности за спречување на настанувањето и за отстранувањето на последиците од природни непогоди и други несреќи и дава предлози и врши работи поврзани со формирањето и подготвеноста на силите за заштита и спасување и дава предлози за нивно ангажирање, за ангажирање на просторните сили или републичките сили за заштита и спасување;
- дава предлог за распределба на хуманитарната помош наменета за настраданото население во градот Скопје;
- го следи остварувањето на акциите за расчистување на патишта, улици и други инфраструктурни објекти во случај на настанување на природни непогоди и други несреќи;
- ги координира активностите во областа на заштитата и спасувањето со општините на подрачјето на градот Скопје и предлага насоки по кои општините на подрачјето на градот Скопје се должни да постапуваат;
- врши стручна обработка на прашањата што се од значење за примената на законските одредби, изготвува тези за изработка на прописи, општи акти и информативно-аналитички материјали, изготвува предлог - одлуки и други прописи, програми и други акти, анализи, информации и други материјали, стручно-аналитички и други материјали за комисиите на Советот на Град Скопје;
- истражување на пазар и изготвување на техничка спецификација за спроведување на јавните набавки за потребите на БППЗ;
- ги следи прописите од областа на заштитата и спасувањето, пожарникарството и дава совети на вработените во врска со нивните права, обврски и одговорности;
- извршување на организациско-технички работи во врска со приемот и средувањето на поштата на Командантот на бригадата и помош при извршување на секојдневните обврски;
- изготвува предлог акти од областа на пожарникарството;

- Територијалната противпожарна единица на Град Скопје е задолжена за следниве активности:

- гаснење на пожари на подрачјето на градот Скопје;

Funded by the
European Union

- отстранување на непосредната опасност за настанување на пожар;
- спасување на животот на граѓаните и заштита на имотот загрозени од пожари и експлозии;
- укажување техничка помош при незгоди и опасни ситуации;
- врши непрофитабилни услуги заради подобрување на техничката опременост и услови за работа, кои не смеат да го оневозможуваат или попречуваат извршувањето на функциите од претходните алинеи на овој став;
- заедно со територијалните противпожарни единици на општините во РСМ утврдени со закон, дејствуваат како противпожарни единици на Република Северна Македонија заради оперативно делување при гаснењето големи пожари на целата територија на Република Северна Македонија;
- давање помош кога тоа е побарано при гаснење пожари во други држави;
- водење посебна евиденција за настанатите пожари, експлозии, интервенции за гаснење и интервенции за други настани според единствена методологија и известување на Дирекцијата за заштита и спасување и Градот Скопје за тоа;
- периодично испитување и проверка на исправноста на противпожарната опрема со која располага Територијалната противпожарна единица;
- тековна поправка и одржување на механиката;
- давање противпожарно обезбедување на објекти, делегации, јавни собири, спортски и други манифестации, во координација со Министерството за внатрешни работи;
- врши обука од областа на противпожарната заштита на припадници на АРСМ;
- едукација на граѓаните за заштита од пожари, преку организација на предавања, преку медиуми и организирање на други активности
- БППЗ има истурени единици на следниве локации низ градот: Тафталиџе, Ѓорче Петров, Драчево и Бит Пазар.
- На територијата на Град Скопје формирани се и три доброволни противпожарни друштва: Коузон, Чаир и Лисиче, а функционира и особено е активен и Противпожарниот сојуз на Град Скопје.

Вработени:

Секторот за заштита и спасување

- Раководител на Сектор за заштита и спасување – 1
- Помошник раководител на Сектор за заштита и спасување -1

Funded by the
European Union

- **Одделение за заштита и спасување и административна поддршка на Територијална противпожарна единица на Град Скопје**

- Раководител на Одделение за заштита и спасување и административна поддршка на Територијалната противпожарна единица на Град Скопје (БППЗ) – 1
- Советник за заштита и спасување – 1
- Помлад соработник за превенција и справување со кризна состојба- заштита и спасување – 2

- **Територијална противпожарна единица на Град Скопје**

- Командант на бригада 1
- Заменик командант на бригада 1
- Помошник командант на бригадата за развој и техника 1
- Помошник командант на бригадата за оперативни работи 1
- Командир на чета 5
- Заменик командир на чета 5
- Командир на одделение - 44
- Водач на група - возач 14
- Водач на група – 12
- Командир на Командно оперативен центар- 1
- Пожарникар спасител – оператор во КОЦ – 16
- Командир на вод на центар Автокоманда – 1
- Пожарникар спасител – 128
- Пожарникар спасител – електричар - 21
- Пожарникар спасител - водоинсталатер - 1
- Пожарникар спасител – возач на специјално возило – 73
- Пожарникар спасител возач на специјално возило– автоелектричар – 5
- Пожарникар спасител возач на специјално возило – автомеханичар – 3
- Пожарникар спасител – противпожарен (ПП) сервисер – 3
- Пожарникар – раководител на механичарска работилница - 1
- Пожарникар-раководител на противпожарен (ПП) сервис – 1
- Пожарникар спасител за логистичка поддршка-20

Funded by the
European Union

- Пожарникар спасител – автолимар - 1
- Пожарникар спасител - магационер - 1
- Командир на вод на потцентар Тафталице – 1
- Командир на вод на потцентар Ѓорче Петров – 1
- Командир на вод на потцентар Бит Пазар – 1
- Командир на вод на потцентар Драчево – 1
- Командир на вод – 10
- Пожарникар спасител – инструктор - 10

Funded by the
European Union

Табела 6: Преглед на противпожарни возила и возила за поддршка на противпожарната бригада

Возила	Модел	Година и држава на производство	km
Противпожарно возило	Bremash	2009 S.Korea	Unknown
Противпожарно возило	Man 4912	1987 Germany	Not Working 83982
Противпожарно возило	DAF FA LF 55	2009 Germany	19569
Противпожарно возило	FAP 1620	1988 Ex Yu	Not Working 324
Противпожарно возило	TAM 5500	1980 Ex Yu	Not Working 4346
Противпожарно возило	Leyland-Snorkel	1973 England	Not Working 282
Возило за поддршка	Lada Niva	2010 Russia	No info
Возило за поддршка	Lada Niva	2003 Russia	74810
Возило за поддршка	TAM 75T5	1983 Ex Yu	Not Working 4553
Противпожарно возило	TAM 170T	1983 Ex Yu	Not Working 198840
Противпожарно возило / Возило за поддршка	Toyota Hill	2013 Japan	20378
Противпожарно возило	DAF LF 45	2010 Germany	26064
Возило за поддршка	Lada Niva	2000 russia	55636
Возило за поддршка	Dacia Duster	2013 romania	67821
Противпожарно возило	TAM	1988 Ex Yu	Not Working 20039
Противпожарно возило	FAP 1616	1984 Ex Yu	Not Working 1928
Противпожарно возило	DAF LF 45	2010 Germany	19830
Противпожарно возило	FAP B7000	1982 Ex Yu	Not Working 4346
Противпожарно возило	FAP	2000 Ex Yu	Not Working 28263

Funded by the
European Union

Противпожарно возило	Mercedes	1981 Ex Yu	Not Working 29453
Противпожарно возило	FAP 1620	1988 Ex Yu	Not Working 003574
Противпожарно возило	Magirus	1976 Germany	Not Working 19575
Противпожарно возило	TAM 170T	1986 Ex Yu	Not Working 74810
Противпожарно возило	D.Benz	1985 Germany	Not Working 058847
Противпожарно возило	Lada Niva	Russia	58868
Противпожарно возило	FAP	1983 Ex Yu	Not Working 5812
Противпожарно возило	MAN 4912	1983 Germany	Not Working 63643
Противпожарно возило	Fap	2001 Ex Yu	Not Working 44685
Противпожарно возило	Fap B7000	1982 Ex Yu	Not Working 3460
Противпожарно возило	IVECO	2021 Italy	562
Противпожарно возило	Mahindra Bolero	2009 India	70755
Противпожарно возило	DAF FA LF 55	2009 Germany	19569
Противпожарно возило	MAN TGM	2011 Germany	25810
Противпожарно возило	FAP 2626	1991 Ex Yu	Not working 11044
Противпожарно возило	Ford Tranzit	1990 USA	No info
Противпожарно возило	Mercedes	1980 Germany	Not working 16637
Противпожарно возило	Mercedes	1990 Germany	Not Working 17373
Противпожарно возило	Mercedes	1999 Germany	Not Working 11306

Funded by the
European Union

Противпожарно возило	TAM	Ex Yu	Not Working 19195
Противпожарно возило	TAM	1990 Ex Yu	Not working 38771
Противпожарно возило	TAM	1977 Ex Yu	Not Working 26259
Возило за поддршка	Lada NIVA	2000 Russia	Not Working 107034
Возило за поддршка / Противпожарно возило	Isuzu	2021 Japan	98
Возило за поддршка	Lada Niva	2003 Russia	82825
Противпожарно возило	TAM	1995 Ex Yu	Not working 18491
Противпожарно возило	Mercedes	1999 Germany	Not working 19569
Возило за поддршка	Lada Niva	Russia	79070
Противпожарно возило	Fiat Dukato	1981 Italy	Not working 105643

Црвен Крст на Град Скопје

Црвениот крст на град Скопје е хуманитарна организација која работи на спречување и ублажување на човековото страдање, заштита на животот и здравјето, унапредување на социјалната состојба, обезбедувајќи почит и достоинство за човековото битие, а особено во случај на несреќи и катастрофи, го промовира меѓународното хуманитарно право и хуманите вредности, поттикнува доброволно ангажирање и постојана подготвеност за давање помош, како и универзално чувство за солидарност и хуманост. Дел е од системот за превенција и одговор во случај на катастрофи и во рамките на својата организација обучени се лица во функција на волонтери поделени во 3 тима, Тим за одговор при катастрофи, Тим за спасување на планина, Тим за спасување на вода.

Сектор за внатрешни работи на Скопје - СВР Скопје

При остварување на својата функција во услови на кризна состојба, МВР - Сектор за внатрешни работи на Скопје - СВР Скопје во делот на заштитата на животот, личната сигурност, имотот на граѓаните и штитејќи ги националните интереси, го ангажира целокупниот потенцијал во човечки и материјално-технички средства со кој располага, во заедничка координација со субјектите во системот. Според Законот за внатрешни работи, како внатрешни работи се сметаат и заштитата на животот, личната сигурност и имотот на

Funded by the
European Union

граѓаните. Министерството во рамките на својата надлежност им укажува стручна помош на граѓаните, правните лица и на државните органи во остварување на пропишаните права и обврски, заштитата на животот и личната сигурност на граѓаните и имотот.

Дирекција за заштита и спасување

Заради извршување на работите од заштитата и спасувањето од природни непогоди и други несреќи основа е Дирекцијата за заштита и спасување, како самостоен орган на државната управа.

Во остварувањето на заштитата и спасувањето Дирекцијата ги врши следните работи:

- го изработува Планот за заштита и спасување од природни непогоди и други несреќи
- изработува Процена на загрозеност од природни непогоди и други несреќи во соработка со надлежните органи на државната управа
- го организира и подготвува системот за заштита и спасување
- предлага мерки за опремување и развој на системот за заштита и спасување во Републиката
- обезбедува функционирање на системот за спречување и откривање на настанувањето и отстранувањето на последиците од природни непогоди и други несреќи
- обезбедува навремено ангажирање и ефикасна употреба на републичките сили за заштита и спасување и тимовите за брз одговор
- се грижи за целосно вградување на мерките за заштита и спасување
- обезбедува реализација на стратешките и среднорочните цели за заштита и спасување
- учествува во пополнувањето и спроведувањето на мобилизацијата на републичките сили за заштита и спасување
- ги согледува потребите за развој и врши опремување на републичките сили за заштита и спасување
- се грижи за обезбедување на материјалните резерви за потребите на заштитата и спасувањето
- врши контрола и оцена на подготвеноста на силите за заштита и спасување
- организира и спроведува обука, тренинг и вежби за потребите на заштитата и спасувањето
- изработува наставни планови и програми за обука за заштита и спасување
- планира и спроведува меѓународна соработка во областа на заштитата и спасувањето

Funded by the
European Union

- планира, организира и обезбедува вежбовни активности и учество во колективните системи за заштита и спасување надвор од територијата на Република С. Македонија;
- изработува стручни упатства од областа на заштитата и спасувањето
- врши идентификација, процена на опасностите, нивно степенување и можни последици од истите;
- учествува во вршење на увиди во настанатите штети предизвикани од природни непогоди и други несреќи;
- води база на податоци на сите извори на ризици и опасности од природни непогоди и други несреќи
- утврдува нормативи и стандарди за системот за заштита и спасување во Републиката и врши други работи утврдени со закон.

Со Дирекцијата раководи директор и заменик директор кој го избира и разрешува Владата на Република С. Македонија за време од четири години.

Градскиот штаб за заштита и спасување

Градскиот штаб за заштита и спасување ги координира активностите во областа на заштитата и спасувањето на своето подрачје, а општините од градот Скопје се должни да соработуваат и постапуваат по насоките од Градот Скопје. Командант е градоначалникот на Град Скопје.

Во рамките на својата надлежност Градскиот штаб за заштита и спасување се формира за координирање активности за заштита и спасување на подрачје на градот Скопје, во врска со природни непогоди и други несреќи.

Funded by the
European Union

Правни лица од интерес на системот за цивилна заштита

На подрачјето на Град Скопје како субјекти кои учествуваат во намалувањето на ризиците од катастрофи присутни се следниве институции:

- ЕЛС Град Скопје;
- ЈП „Паркови и зеленило“;
- ЈП „Градски паркинг“;
- ЈП „Улици и патишта“;
- Јавно сообраќајно претпријатие - „ЈСП Скопје“;
- ЈП „Комунална хигиена“;
- ЈП „Водовод и канализација“;
- ЈП Депонија „Дрисла“ –Скопје ДОО
- ЈП за благосостојба на животни скитници „Лајка“;
- Јавна здравствена установа Градска Општа Болница „8 ми Септември“ -Скопје;
- Центар за јавно здравје-Скопје;
- ЈЗУ Здравствен дом – Скопје;
- Итна медицинска помош (ИМП) – Скопје;
- Национални шуми – Шумско стопанство Караџица (НШ – ШС) – Скопје;
- ЈП за заштита на повеќенаменското подрачје – Јасен;
- АД Водостопанство на РСМ – Поддржница Скопско поле – Скопје;
- ЈП Македонија пат – подружница Скопје;
- Трговски друштва од посебно значење за работа во кризна состојба во договор со ЕЛС Град Скопје „Руле Турс“ – Скопје, „Жито лукс“ – Скопје, „Жито Скопје“ – Скопје, „Скопски Пазар“ – Скопје, „Фершпед“ – Скопје, „Ветеринарна болница“ – Скопје, „Мак стил“ – Скопје, „Митал Стил“ – Скопје, „Мак контрол“ – Скопје, „Бутел“ – Скопје.

Исто така, во рамките на поширокиот сегмент на субјекти за намалување на ризици од катастрофи кои се од значење за подрачјето на Град Скопје, а кои се наведени во процените и планските документи во сегментот на ресурсите за одговор, се вбројуваат и 269 приватните здравствени установи од општа медицина, 169 приватни стоматолошки ординации, 41 специјалистички организации по гинекологија, 73 специјалистико-консултативни ординации, 72 аптеки, 4 приватни поликлиними, 2 дијагностички лаборатории, 40-тина ЈЗУ Универзитетски клиници, специјализирани и општи приватни болници, како и ветеринарни ординации.

3. SWOT АНАЛИЗА

SWOT анализата има за цел да ги одреди силните и слабите страни, можностите и заканите на системот за цивилна заштита на Град Скопје:

а. Силни страни

- Поволна географска положба
- Добра координација на локално и регионално ниво
- Меѓуопштинска соработка
- Донесување на стратешка документација
- Искусен и посветен персонал
- Искусни и обучени ресурси
- Постојење на добри практики и научени лекции
- -Позитивно досие на реализирани одговори на катастрофи и кризи
- Регионална, национална и меѓународна соработка во оваа област
- Подготвени основните процени, програмски и плански документи
- Здобиено искуство за време на одговорот на пандемијата на КОВИД-19
- Постојење на иновативни практики
- Подготвеност за ко-финансирање на мерки и активности за намалување на ризиците од катастрофи

б. Слаби страни

- Недоволно буџетско финансирање на реализацијата на мерки и активности за превенција, ублажување, подготвеност, одговор и опоравок од катастрофи
- Недоволно финансирање во одржливоста на критичната инфраструктура
- Недоволно одржување на постоечката инфраструктура за превенција и ублажување на катастрофи
- Недоволно јакнење на свеста
- Недоволна едукација и обука на населението за заштита и самозаштита при катастрофи
- Недостаток на човечки и материјално-технички ресурси
- Недовола инвестирање во превентивни мерки и активности
- Специфична поставеност на Град Скопје vs. ЕЛС во состав на градот

Funded by the
European Union

с. можности

- Град Скопје е потребно да биде субјект кој прв ќе обезбеди превенција и прв ќе одговора на кризите и катастрофите
- Намалувањето на ризици од катастрофи преку стратешкото планирање се искачува повисоко на агендата на градот во наредниот период
- Реализирање на активности за сензибилизација на клучните заинтересирани страни на локално ниво за НРК
- Имплементирање на решенија засновани врз природата за НРК
- Реализирање на мерки и активности преку регионалните или прекуграничните програми
- Воспоставување на партнерство и соработка со приватниот сектор за креирање на локални политики и реализирање на активности за намалување на ризици од катастрофи
- Невладиниот сектор и граѓанските организации се едни од клучните субјекти за отпорност на заедницата на катастрофи

д. закани

- Продолжување на пандемијата на КОВИД-19 и настанување на идни епидемии/пандемии
- Изменетите практички на реализирање на активностите како резултат на пандемијата
- Влијание на климатските промени
- Недостаток на финансиски средства за реализација на мерки и активности за намалување на ризици од катастрофи
- Примарниот фокус е на подготвеноста и одговорот на катастрофи отколку на нивната превенција/ублажување
- Недостаток на планови за итни состојби и за продолжено функционирање на општината во случај на катастрофа
- Несоодветно урбанистичко планирање
- Одлив на стручен кадар од градот и субјектите на системот

5. ЗАКЛУЧОК

Со оглед на состојбата на системот за цивилна заштита во Град Скопје и имајќи ја во предвид состојбата на оперативните сили, може да се заклучи следново:

- Територијална противпожарна бригада на Град Скопје - е главен оперативен ресурс за справување со катастрофи, како гаснење на пожари, спасување на животот на граѓаните и заштита на имотот кои се загрозени од пожари и експлозии, укажување на техничка помош при незгоди и опасни ситуации и извршување на други работи при несреќи и непогоди. Град Скопје во рамките на своите можности обезбедува потребни услови за квалитетна и технички стручно подготвена единица за противпожарна заштита, која ќе може брзо и ефикасно да дејствува на целото подрачје на Град Скопје, а истовремено работи на изнаоѓање на средства за обновување на возниот парк (противпожарни возила и возила за поддршка).
- Црвен крст на Град Скопје - секогаш подготвен со своите тимови на обучени волонтери да се вклучи во справување со детектираните катастрофи.
- Сектор за внатрешни работи на Скопје - СВР Скопје е партнер неопходен во делот на безбедност и сигурност.
- Дирекција за заштита и спасување – го организира и подготвува системот за заштита и спасување, ги изработува стратешките документи и проценката на ризици од природни непогоди и други несреќи и предлага мерки за опремување на силите и развојот на системот за заштита и спасување на Републиката.
- Штаб за заштита и спасување на Град Скопје – ги координира активностите во делот на заштита и спасување. Во справување со криза градоначалникот на Град Скопје, обезбедува координација на учесниците во системот за управување со кризи на територија на град Скопје (заедно со градоначалниците од 10-те општини кои ја сочинуваат територијата на Град Скопје).